

การกระทำความผิดอาญาโดยวาทา :
ศึกษากรณีขอบเขตความรับผิดชอบและสภาพบังคับของ
ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ร้อยตำรวจเอกเฉลิมศักดิ์ ตรีพนากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542
ISBN 974-346-015-2
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**WRONG DOING BY WORDS :
A STUDY OF SCOPE OF LIABILITY
AND ENFORCEMENT OF DEFAMATION OFFENSE**

Police Captain Chalernsak Tripanakorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Laws in Laws

Department of Law

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic year 1999

ISBN 974-346-015-2

เฉลิมศักดิ์ ตริพนากกร, ร.ต.อ. : การกระทำความผิดอาญาโดยวาจา : ศึกษารณิ
ขอบเขตความรับผิดและสภาพบังคับของความผิดฐานหมิ่นประมาท (WRONG
DOING BY WORDS : A STUDY OF SCOPE OF LIABILITY AND ENFORCEMENT OF
DEFAMATION OFFENSE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส. 112 หน้า. ISBN
974-346-015-2

การกระทำความผิดอาญาโดยวาจาในความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามประมวล
กฎหมายอาญามาตรา 326 เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยง่าย ผู้กระทำความผิดอาจกระทำ
ความผิดอีกได้ เนื่องจากสภาพบังคับทางกฎหมายสำหรับความผิดดังกล่าวมีอัตราโทษที่ไม่
สูงประกอบกับศาลมักจะใช้ดุลยพินิจให้การกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ เป็นผลให้ผู้
กระทำความผิดขาดความเกรงกลัวและไม่เข็ดหลาบ

เพื่อศึกษาแนวความคิด หลักเกณฑ์ และขอบเขตความรับผิดของความผิดฐาน
หมิ่นประมาท สภาพบังคับทางกฎหมายและมาตรการที่เหมาะสมกับการกระทำความผิด
ฐานหมิ่นประมาท ตลอดจนศึกษาหาวิธีการเยียวยาแก้ไขความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายที่ถูก
หมิ่นประมาท โดยให้ได้รับความเสียหายน้อยที่สุดและแก้ไขได้โดยเร็ว

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ทำการศึกษาถึงลักษณะและขอบเขตของความผิดฐานหมิ่น
ประมาท สภาพบังคับเกี่ยวกับการกำหนดโทษและมาตรการที่เหมาะสมในต่างประเทศกับ
การนำมาใช้ต่อผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามกฎหมายไทย ในแง่ของการบังคับใช้
กฎหมายและการแก้ไขเยียวยาผู้เสียหาย

ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า การใช้โทษปรับเป็นจำนวนที่สูงสามารถยับยั้งการกระทำ
ความผิดฐานนี้ได้ ในแง่ของการข่มขู่ให้ผู้กระทำผิดเข็ดหลาบ นอกจากนี้การใช้มาตรการใน
มาตรา 56 ก็สามารถนำมาใช้กับผู้กระทำผิดได้โดยการให้ทำงานบริการสังคมหรือการอบรม
จิตใจ และการเยียวยาความเสียหายทางแพ่งแบบ **Punitive Damages** ยังเป็นมาตรการหนึ่ง
ในเชิงลงโทษผู้กระทำผิดให้เกิดความเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำผิดได้อีกทางหนึ่ง

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต ท.ท.อ. [ลายมือ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [ลายมือ]

3970361734 : MAJOR LAW

KEY WORD : DEFAMATION

CHALERMSAK TRIPANAKORN, POLICE CAPTAIN : WRONG DOING BY WORDS : A STUDY OF SCOPE OF LIABILITY AND ENFORCEMENT OF DEFAMATION OFFENSE. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS. 112 pp. ISBN 974-346-015-2.

Defamation is a criminal offense that is provided by section 326 of the penal code. According to the study, it is quite easy for an individual to be sued by this action. It appears that this individual usually be guilty by this action again because the degree of penalty is not high enough and the court frequently suspends the sentence for this kind of cases. Therefore, an offender probably has no fear for the defamation case.

The study of this subject matter will cover the idea, the rule, the scope, the basic, and the measure of a penalty of the defamation offense. Furthermore, there will be a study of the remedy procedure for an injure person from a defamation action.

This thesis is also focusing on the defamation offense of foreign countries legal systems. Whether their regulation will be adapted to Thai regulation or not, by emphasizing on the legal enforcement and the remedy procedure.

With regard to the research, it is found that if the court charge the offender on fine punishment with a large amount of money, this way could stop the offender for the second guilty. Besides, the measure of section 56, serving for a public, is one of the strategies that can be used for the defamation case. Considering a civil remedy, the court may grant punitive damages for a defamation case that is an effective way to prevent the offender for wrong doing again.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต จ.ท.อ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ทุกท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส เป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในเรื่องข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์ เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนตลอดระยะเวลาที่เขียนวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน เป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความเมตตาต่อผู้เขียนในการรับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ การให้คำแนะนำแก้ไข ปรับปรุงการเขียนวิทยานิพนธ์รวมทั้งให้ความกรุณากับผู้เขียนในขั้นตอนต่างๆ ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ชัยเกษม นิตสิริ เป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ กรุณาชี้แนะประเด็นปัญหาและข้อสังเกตในการเขียน และขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ เป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้เมตตาให้คำแนะนำการเขียนวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าหาข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ซึ่งมีได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเรื่องข้อมูลเพื่อการค้นคว้า และคอยให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดเวลาอันไม่อาจจะลืมพระคุณได้ ขอขอบคุณพี่ๆ ทุกคนในครอบครัว "ตรีพนากร" ที่คอยให้กำลังใจและช่วยสนับสนุน กำลังทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนจนสำเร็จขึ้นได้

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบระลึกบุญคุณพระคุณบิดามารดา บุรพจารย์ และคณาจารย์ ผู้ให้โอกาสและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เขียนทั้งในอดีตและปัจจุบัน ให้ผู้เขียนดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์.....	3
1.3 สมมติฐาน.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 การกระทำความผิดอาญาโดยวาจาฐานหมิ่นประมาท.....	5
2.1 การกระทำความผิดอาญาโดยวาจา.....	6
2.2 ความเป็นมาของการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยวาจา ในประเทศไทย.....	7
2.2.1 ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1.....	7
2.2.2 พระราชกำหนดลักษณะหมิ่นประมาทด้วยการพูด หรือเขียนถ้อยคำเท็จออกโฆษณาการ	8
2.2.3 ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา	9
2.2.4 ประมวลกฎหมายอาญา.....	9
2.3 ความหมายของการหมิ่นประมาทตามมาตรา 326.....	10
2.4 สิ่งที่ถูกหมายมุ่งคุ้มครองในความผิดฐานหมิ่นประมาท.....	16
2.5 ลักษณะของการหมิ่นประมาท.....	19

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.6	การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาททางอาญาเป็น ความเสียหายในทางแพ่ง.....	29
2.6.1	การคุ้มครองทางกฎหมายอาญากับทางแพ่ง.....	30
2.6.2	หลักเกณฑ์ความรับผิดในความผิดฐานหมิ่นประมาท.....	31
2.7	สภาพบังคับสำหรับการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท.....	32
2.7.1	แนวคิดในการกำหนดโทษ.....	32
2.7.2	การกำหนดโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทใน กฎหมายอาญา.....	34
2.7.3	การแก้ไขเยียวยาในความผิดฐานหมิ่นประมาท.....	38
3	ความผิดฐานหมิ่นประมาทในต่างประเทศ.....	40
3.1	ความผิดฐานหมิ่นประมาทในต่างประเทศ.....	40
3.1.1	ความผิดฐานหมิ่นประมาทในสหรัฐอเมริกา.....	40
3.1.2	ความผิดฐานหมิ่นประมาทในประมวลกฎหมายอาญา ญี่ปุ่น.....	48
3.1.3	ความผิดฐานหมิ่นประมาทในสมาพันธ์รัฐเยอรมัน.....	51
3.1.4	ความผิดฐานหมิ่นประมาทในประมวลกฎหมายอาญา ของประเทศนอร์เวย์.....	53
3.1.5	ความผิดฐานหมิ่นประมาทในสาธารณรัฐประชาชน โปแลนด์.....	54
3.1.6	ความผิดฐานหมิ่นประมาทในประเทศโคลัมเบีย.....	56
3.2	สภาพบังคับกับบทกำหนดโทษของความผิดฐานหมิ่นประมาท ในต่างประเทศ.....	56
3.2.1	โทษจำคุก.....	57
3.2.2	โทษปรับ.....	57
3.2.3	โทษจำคุกโดยให้ใช้แรงงาน.....	58
3.3	ความเสียหายกับการเยียวยาแก้ไข.....	58

4	ขอบเขตความรับผิดชอบและสภาพบังคับในมาตรฐาน หมิ่นประมาท.....	69
4.1	ขอบเขตความรับผิดชอบทางอาญาในมาตรฐานหมิ่นประมาท.....	69
4.2	สภาพบังคับในมาตรฐานหมิ่นประมาท.....	72
4.2.1	วิวัฒนาการของสภาพบังคับในมาตรฐานหมิ่น ประมาท.....	72
4.2.2	ความเหมาะสมของสภาพบังคับในมาตรฐาน หมิ่นประมาท.....	73
4.3	การแก้ไขความเสียหายจากการหมิ่นประมาท.....	90
4.4	การเยียวยาความเสียหาย.....	91
5	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	94
5.1	บทสรุป.....	94
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	97
	รายการอ้างอิง.....	99
	ภาคผนวก.....	102
	ประวัติผู้เขียน.....	112